

[Weikop.]

met mest muligt, skulle overveje dette og undersøge en sådan tankegang. Jeg mener, at den slet ikke skulle være fremmed for socialdemokraterne, der dog er enige i — sådan har jeg også forstået det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) — at aftaler kan fremme en god arbejdsfordeling og en fornuftig rationalisering. Derfor synes jeg ikke, at det skulle være så svært at mane agitationens aftalespøgelse i jorden.

Produktionens fremme er noget meget afgørende, og derfor forstår jeg også knap, at den højtærede minister ikke har ladet forslaget om forbud mod faste bruttopriser falde. Jeg synes, at de erfaringer, man stadig høster f. eks. med hensyn til mærkevarerundersalg, viser, at et sådant undersalg på lidt længere sigt vil kunne skade stabiliteten i produktionen af sådanne varer. Jeg husker meget vel, at den højtærede minister ved den forrige førstebehandling af lovforslaget gravede prisberegninger op, der var ikke mindre end 16 år gamle, for at vise bruttoprisernes virkning på visse artikler, jeg tror, det var toiletartikler. Ministeren erklærede dengang, at et sådant 100 pct.s avancetillæg på fabrikernes salgspris var en prisdannelse, man ikke skulle holde hånden over. Selvom jeg ikke er nogen større tilhænger af mærkevarer, kan jeg ikke se, at der, så længe der ikke er monopol på sådanne varer, sker nogen større ulykke ved de prisberegninger, som ministeren trak frem, for er der ikke monopol, kan folk købe de pågældende varer i de virksomheder, der beregner en lavere avance eller lavere pris eller er i stand til at beregne en lavere avance eller lavere pris. Det må være afgørende, at folk ikke er underkastet et monopols forgodtbefindende.

En ting er imidlertid at fremhæve nogle store avancer til skræk og advarsel — for det må vel være meningen — noget helt andet er, og det må være det afgørende, hvilken avance der er fornøden for afsætningen og hermed for produktionen af de pågældende varer, og her er vi efter min opfattelse ved kærnepunktet. Jeg tror, det er en meget uheldig ting bare at kaste nogle avancer i grams og bruge dem til støtte for et forbud mod faste bruttopriser. Jeg synes heller ikke, at det må glemmes, at domstolene vil kunne gribe ind overfor mindstepriser, som

overfor andre konkurrencereguleringer, hvis de må anses for samfundsskadelige. Jeg synes derfor, at det grundlag, hvorpå handelsministeren bedømmer bruttoprisernes skadelige virkninger, er altfor svagt, og jeg synes også, at den senere tids tildragelser viser det. Det er, som om den højtærede minister jager elefanter, men det er såmænd bare små myg, det drejer sig om! Hele dette spørgsmål er for vigtigt til, at små ting, der agitatorisk benyttes, vel for at tækkes ukyndige på dette område, i givet fald skal bruges til at hemme produktionen.

Når jeg har fundet anledning til at sige disse ting, er det, fordi jeg er alvorligt bange for virkningerne — jeg siger udtrykkeligt virkningerne — af det genfremsatte lovforslag. Jeg tror, vi hæfter os for stærkt ved de nødvendige foranstaltninger, man måtte træffe på prisområdet under og umiddelbart efter krigen, således at vi ikke helt kan frigøre os for restriktionstankegangen.

Hvis man nu gik ind på en helt anden tankegang, f. eks. den, hvilke virkninger det ville have for produktion og forbrug, hvis vi ikke havde en vidtgående pris- og monopollov, kunne jeg lide at stille handelsministeren det spørgsmål, hvad ministeren egentlig mener der ville ske, hvis vi blot havde en lov, der gav myndighederne mulighed for at skride ind overfor aftaler og monopoler, der førte til utilbørlige pris- og afsætningsforhold; med andre ord undgik indblanding, medmindre myndighederne havde formodning om, at aftalerne havde ført til direkte uheldige forhold. Jeg ved godt, at det kan være svært at sige, men vi har dog noget at støtte os til alligevel. Hvad der i så fald ville ske, er ikke noget, man kan sige med 100 pct.s sikkerhed, men jeg er dog ikke helt utilbøjelig til at tro, at der såmænd ikke ville ske stort andet end en begrænsning af administrationen, og mon det ikke vil vise sig, at de få ulemper, der ville opstå, intet var at regne mod de fordele, der ville opnås gennem produktionsfremmende aftaler og hele det initiativ, der sikkert ville blive fremkaldt ved, at erhvervene følte sig langt friere uden indblanding fra myndighedernes side, selvom bruttopriser eller andet indgik i aftalerne? Man må huske på, at hvis der opstod virkelige „udskejelser“, ville domstolene, som det er sagt flere gange, alligevel kunne tage